

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

**Силабус освітнього компонента «МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ
ВІДНОСИНИ» підготовки бакалавра**

Розробник: Ткачук Н.В., доцент кафедри фінансів, к. е. н., доцент

Погоджено
Гарант ОПП
Митна справа та фінанси ЗЕД

Наталія ТКАЧУК

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 7 від 12 січня 2026 р.**

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЦУК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 3
		Семестр 5
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год
		Практичні (семінарські) 20 год
		Консультації 10 год
Мова навчання		Самостійна робота 110 год
	Форма контролю: залік	
		Українська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я, по батькові: Ткачук Наталія Василівна
 Науковий ступінь: кандидат економічних наук
 Вчене звання: доцент
 Посада: доцент кафедри фінансів
 Контактна інформація: 0975248390, tkachuk.natalia@vnu.edu.ua
 Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Міжнародні валютно-фінансові відносини» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня.

Освітній компонент «Міжнародні валютно-фінансові відносини» належить до переліку вибірових ОК циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою Митна справа та фінанси зовнішньоекономічної діяльності; спрямований на формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо теоретико-методологічних основ функціонування світових фінансів для застосування в подальшій професійній діяльності.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – вивчення сутності міжнародних валютно-фінансових відносин як об'єкту дослідження та набуття компетентностей щодо аналізу платіжного балансу України і документів, що використовуються в міжнародних розрахунках.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Міжнародні валютно-фінансові відносини» є: ознайомити здобувачів освіти з особливостями міжнародних валютно-фінансових відносин; структурою світового фінансового ринку; виробити поглиблені практичні навички проведення вертикального та горизонтального аналізу платіжного балансу України.

3. Soft skills.

Критичне та логічне мислення, вміння знаходити, працювати та інтерпретувати інформацію, саморозвиток, вміння вирішувати проблеми, системне мислення.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам.	Форма контролю/ Бали
Тема 1. Система міжнародних валютно- фінансових відносин	22	2	2	16	2	РЗ, Р /10
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища	21	2	2	16	1	РЗ, Р /10

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних валютно- фінансових відносин	23		4	18	1	РЗ, Р /20
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	21	2	2	18	1	РЗ, Р /10
Тема 5. Міжнародні розрахунки та їх засади	15	2	2	10	1	РЗ, Р /10
Тема 6. Платіжний баланс	15	2	2	10	1	РЗ, Р /10
Тема 7. Світовий фінансовий ринок і його структура	16		4	11	1	РЗ, Р /20
Тема 8. Валютні ринки та валютні операції	17		2	11	2	РЗ, Р /10
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форма контролю: РЗ – розв’язування задач і кросвордів, тестування, аналіз публікацій, Р – реферат (доповідь, блок новин), КР – контрольна робота.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота з освітнього компонента «Міжнародні валютно-фінансові відносини» передбачає: підготовку до практичних (семінарських) занять з опрацюванням лекційного матеріалу, нормативно-правових документів та додатково рекомендованої літератури; виконання домашніх завдань з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; виконання індивідуальних завдань та завдань дослідницького характеру тощо.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється на практичних (семінарських) заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань. Питання, які виносяться на самостійне опрацювання, включаються у тестові завдання при контрольному опитуванні з відповідної теми, а тому повинні опрацьовуватись здобувачем освітисвоєчасно.

Оцінювання самостійної роботи здійснюється в межах поточного оцінювання на практичних заняттях, підсумкового контролю на модульних контрольних роботах та заліку.

Питання і завдання для самостійної роботи, теми ІНДЗ та рекомендації щодо їх виконання містяться у практикумі з ОК «Міжнародні валютно-фінансові відносини», розташованому в інституційному репозитарії ВНУ імені Лесі Українки за покликанням <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25846> та електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=1034>

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані soft skills, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з поважних причин заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка здобувач має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. Через об’єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Zoom, Teams office 365 за погодженням із керівником курсу за погодженням із викладачем. У будь-якому випадку здобувачів освіти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК становить 100 балів. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до електронного журналу успішності і сумуються під час виставлення підсумкового бала з освітнього компонента.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в тому числі з використанням мобільних гаджетів), втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників» (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Пропущення лекційних та практичних занять дозволяється лише за наявності об'єктивної причини (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), навчання за програмою подвійного диплома, працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)). У такому випадку навчання може відбуватися за індивідуальним графіком з використанням можливостей електронних курсів на платформі Moodle за погодженням із викладачем.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються з нижчою оцінкою. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

Перекладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової оцінки не дозволяється. Заборгованість за поточним оцінюванням повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до заліку. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з поточного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії. У день складання заліку за основною сесією здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше як два рази з: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом їх валідації ([2024 Визнання резултатів ВНУ ім. Л.У. ред.pdf](#)). Перезарахування результатів навчання, одержаних у формальній, неформальній та інформальній освіті, розповсюджується на обов'язкові та вибіркові ОК.

Визнання результатів навчання шляхом перезарахування кредитів та результатів навчання з освітнім компонентом, отриманих у формальній освіті, здійснюється на підставі академічної довідки, залікової книжки здобувача освіти, додатка до диплому про попередню освіту. Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими за дуальною формою освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або на двох ОП.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.
- участь в Global Money Week – до 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти з освітнього компонента розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://hell.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>).

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Формою підсумкового контролю з ОК Міжнародні валютно-фінансові відносини є семестровий залік, який виставляється за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом.

Якщо здобувач успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 60 балів, підсумкову оцінку він може отримати без складання заліку. Така оцінка виставляється в день проведення заліку. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості із заліку – 100 балів.

Питання для підготовки до заліку

1. Сутність і передумови виникнення міжнародних валютно-фінансових відносин.
2. Міжнародні валютно-фінансові відносини як економічна категорія.
3. Форми та особливості міжнародних валютно-фінансових відносин.
4. Міжнародна фінансова система.
5. Сутність, причини та стан глобалізації світового фінансового середовища.
6. Кризи як природний стан економіки. Причини та наслідки світових криз.
7. Економічні та фінансові кризи: сутність і функціональна детермінованість.
8. Механізми виникнення та канали поширення валютних криз.
9. Класифікація теоретичних моделей валютних криз.
10. Мобільність міжнародних потоків позичкового капіталу та формування зовнішньої заборгованості в системі міжнародних фінансів.

11. Зовнішня заборгованість: сутність, причини виникнення та соціально-економічні фактори формування.
12. Критерії оцінки зовнішньої боргової залежності держави.
13. Механізм і методи реструктуризації зовнішньої заборгованості.
14. Світова валютно-фінансова система як форма організації міжнародних валютно-фінансових відносин.
15. Типологія валютних систем.
16. Світова валютна система та її елементи.
17. Еволюція світової валютно-фінансової системи.
18. Валютна інтеграція й оптимальні валютні зони.
19. Становлення Європейської валютної системи.
20. Сутність і особливості міжнародних торговельних розрахунків.
21. Засоби здійснення міжнародних платежів.
22. Специфіка банківського кредитування зовнішньоекономічної діяльності.
23. Сутність і призначення платіжного балансу.
24. Принципи побудови платіжного балансу.
25. Структура платіжного балансу.
26. Поняття та структура світового фінансового ринку.
27. Фінансові ресурси світу та міжнародні фінансові активи.
28. Сутність, функції й особливості міжнародного фінансового ринку.
29. Учасники міжнародного фінансового ринку. Основи фінансового посередництва.
30. Становлення та розвиток міжнародного фінансового ринку.
31. Валютний ринок: поняття, функції, учасники та рівні валютних ринків.
32. Еволюційний розвиток та особливості функціонування євроринку.
33. Валютний курс і валютні операції.
34. Ступінь конвертованості валюти. Врахування конвертованості валюти при здійсненні міжнародних операцій.
35. Регулювання валютних відносин.
36. Економічна сутність міжнародного кредитного ринку.
37. Форми міжнародного кредиту.
38. Структура сучасного ринку позичкових капіталів.
39. Міжнародна міграція капіталу як передумова розвитку ринку міжнародних інвестицій.
40. Класифікація міжнародних інвестицій.
41. Міжнародна інвестиційна діяльність.
42. Механізм функціонування ринку міжнародних інвестицій.
43. Причини виникнення та сутність ТНК.
44. Вплив ТНК на міжнародні валютно-фінансові відносини.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього

компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Іноземні інвестиції в Україні: де знайти дані, як читати платіжний баланс, про що говорять останні цифри. *Експертна платформа:* вебсайт. URL: <https://expla.bank.gov.ua/expla/src/files/Publication126.pdf> .

2. Міжнародні валютно-фінансові відносини: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс] / укл.: Величко К. Ю., Тищенко О. О., Печенка О. І. Харків: ХДУХТ, 2019. Ч. 1. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/> .

3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-ХІІ (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

4. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник. Вінниця :ВНТУ, 2021. 106 с.

5. Прасолова С.П. Міжнародні розрахунки та валютні операції: дистанц. Курс. Полтава: ПУЕТ, 2021. URL. <http://www2.el.puet.edu.ua/st/mod/page/view.php?id=151254>.

6. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. 460 с.

Додаткова

1. Класифікатор іноземних валют та банківських металів: Положення, затв. Постановою Правління НБУ від 04.02.1998 №34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15> .

2. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ зі змінами та доповненнями: станом на 09.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

3. Про валюту і валютні операції. Закон України від 21.06.2018 р. №2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 01.17.2024 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.

4. Про платіжні послуги. Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX зі змінами та доповненнями: станом на 20.06.2024 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>

5. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України. Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 №1 зі змінами та доповненнями: у ред. від 16.12.2023 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>.

6. Про транскордонне переміщення валютних цінностей: Положення, затв. Постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 3. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text> .

7. Про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 зі змінами та доповненнями: у ред. від 11.07.2024. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text> .

8. Про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах: Положення, затв. постановою Правління НБУ 15.12.2004 № 639 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 16.07.2020. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text> .

9. Про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з

обслуговування рахунків, затв. Постановою Правління НБУ 29.07.2022 року № 162 зі змінами та доповненнями: у ред. Постанови Правління НБУ від 01.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text>.

10. Положення про здійснення операцій з валютними цінностями, затвердж. постановою Правління НБУ 02.01.2019 № 2 зі змінами та доповненнями: у ред. Від 07.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>.

11. Вовчак О.Д., Єндоренко Л.О. Особливості аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу в умовах війни». Технологічний аудит та резерви виробництва. № 3/4 (71). 2023. С.37-41.

12. Правила Інкотермс 2020. Правила МТП з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі. URL: <https://jurkniga.ua/pravila-inkoterm-2020-pravyla-mtp-z-vykorystannia-terminiv>.

Інтернет-ресурси

1. Інституційний репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки: вебсайт. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>

7. Офіційний сайт Торгово-Промислової Палати України. URL: <https://uccr.org.ua/>

8. Офіційний сайт Національна комісія з цінних паперів та фондових ринків НКЦПФР URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>

9. Офіційний сайт European Commission Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>

10. Офіційний сайт міжнародної організації FATE. URL: <https://www.fatf-gafi.org>

11. Офіційний вебсайт Європейського Центрального банку: URL: <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>

12. Офіційний веб-сайт Європейської банківської Федерації: URL: <https://www.ebf.eu>

13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>